

РАЗДЕЛ 7

Кратък преглед на програми от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда

Раздел 7 към ПУРБ 2022 – 2021 г за ДРБУ. съдържа актуализирана програма от мерки (ПоМ)

При актуализацията на ПоМ са взети предвид:

- идентифицираните източници на натиск и отчетените въздействия;
- планираните екологични цели;
- степента на прилагане и отчетения ефект от ПоМ към предходния планов период.

Приложен е отново подхода за планиране на ПоМ, който е разработен от БДДР към ПУРБ 2016 – 2021 г. Мерките в ПоМ за ДРБУ са актуализирани така, че да се:

- насочат към актуализираните значимите източници на натиск, чието въздействие е в основата на констатираните проблеми при управление на водите (мерки насочени към източниците на натиск);
- запази доброто състояние или да се предотврати влошаването на състоянието на повърхностните и подземните води, както и зоните за защита на водите (мерки с превантивен характер);
- гарантира изпълнението на изискванията на нормативните документи в областта на околната среда, имащи отношение към водите (мерки свързани прилагане на задължителни нормативни изисквания);
- продължи с научноизследователска дейност за подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността (мерки за проучвателен мониторинг на източниците на замърсяване; проучвания на дифузните източници на натиск; въвеждане на инструментални методи за отчитане на значимостта на натиск и др.).

При планиране на ПоМ са разгледани и постъпилите предложения и становища в хода на обществените консултации на доклада с Междинни проблеми при управлението на водите в ДРБУ (втори етап от актуализацията на плана).

ПоМ за ДРБУ включва основни и допълващи мерки. Планирани са и допълнителни мерки в хода на прилагане ПУРБ 2022 – 2027 г., в случаите, когато има основание да се счита, че екологичните за дадено водно тяло не могат да бъдат постигнати чрез предвидените в плана мерки и /или в поставения срок.

ПоМ включва мерки, които се прилагат за всички водни тела в РБУ и мерки, които са планирани за всяко конкретно водно тяло/зона за защита на водите.

Извършена е климатична проверка на ключовите типове мерки в ПоМ.

В ПоМ е направен институционален анализ.

Актуализацията на инвестиционния анализ на ПоМ е направен въз основа на:

- Резултати от проучвания, възложени за подпомагане на актуализацията на плана, съгласно сключено Споразумение за предоставяне на консултантски услуги в подкрепа на изготвянето на плановете за управление на речните басейни и плановете за управление на риска от наводнение, между МОСВ и МБВР;
- Резултатите от изпълнението на договор между БДДР и Кооперация „София Консултинг Груп“ за изпълнение на услугата: Допълване актуализацията на икономическия анализ на водоползването и финализиране на програмите от мерки.

Съдържание

7.1. Преглед на изпълнението на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда от втория план	6
7.2. Актуализация на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда	15
7.3. Мерки в ПУРБ, имащи значение за постигане и на целите в ПУРН	20
7.4. Мерки, свързани с адаптация към климатичните промени	21
7.5. Климатична проверка на програмата от мерки	22
7.6. Икономически анализ на програмата от мерки	24
7.6.1. Инвестиционен анализ на програмата от мерки	24
7.6.2. Институционален анализ на програмата от мерки	30
7.6.3. Анализ на икономическата ефективност на програмата от мерки	40

Програмите от мерки (ПоМ) за опазване и възстановяване на водите и зоните за защита на водите в Дунавски район за басейново управление (ДРБУ) са актуализирани като са взети предвид (чл. 156м от ЗВ):

- анализите при актуализация на характеризиране на района за басейново управление - преглед на въздействието от човешка дейност върху състоянието на повърхностните и подземните води и идентифицираните значими проблеми при управление на водите (Раздел 2 от плана);
- актуализираните цели за опазване на околната среда на повърхностните и подземните води, както и зоните за защита (Раздел 5 от плана).

ПоМ за ДРБУ включва основни и допълващи мерки (чл. 156м от ЗВ).

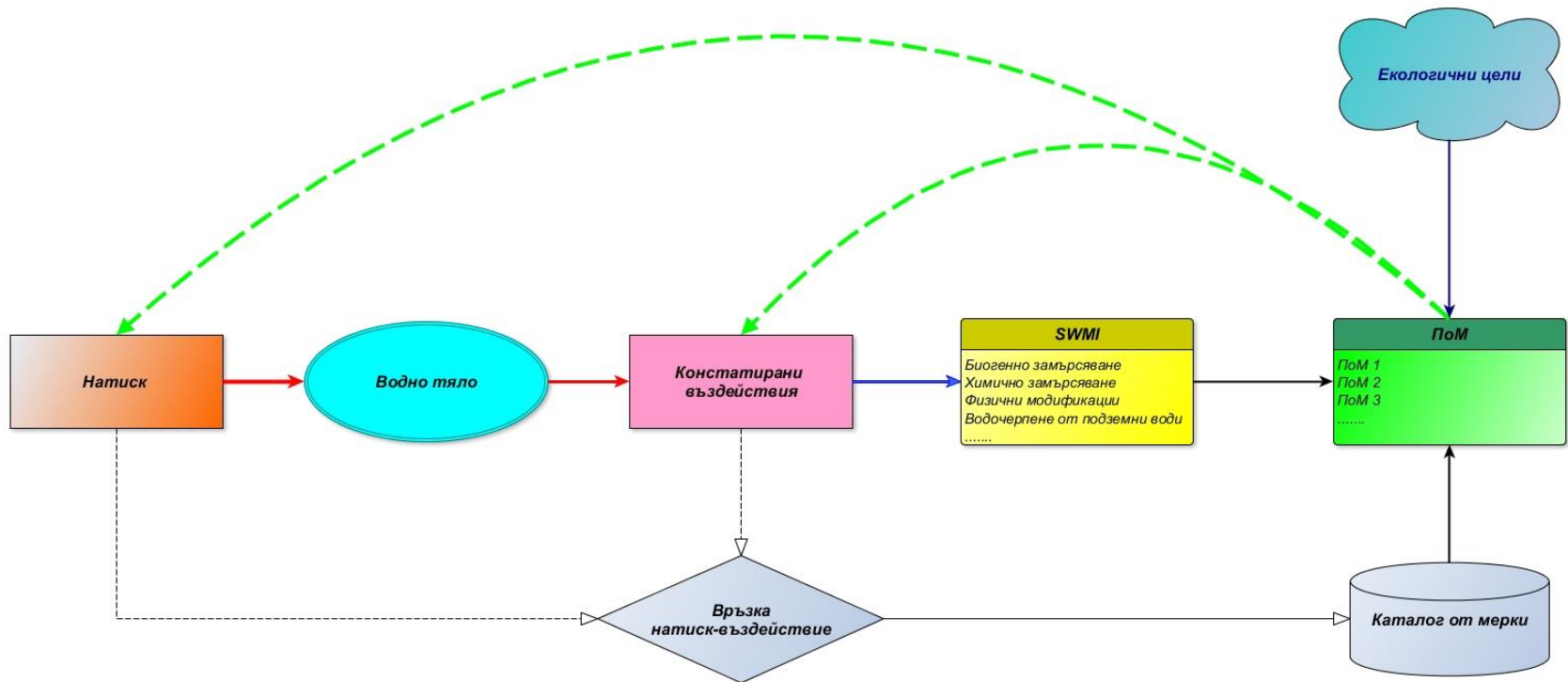
Основните мерки осигуряват изпълнението на минималните задължителни изисквания по отношение на прилагане на закони, подзаконовни актове и други нормативни документи в областта на околната среда, имащи отношение към водите; подпомагане на ефективното и устойчивото използване на водите за постигане на целите за опазване на околната среда; опазване на водите за питейно-битово водоснабдяване; регулиране на емисиите чрез определяне на забрани за въвеждане на замърсители от точкови източници на замърсяване; определяне на забрани за въвеждане на замърсители от дифузни източници; прекратяване замърсяването на повърхностни води с приоритетни вещества и за постепенно намаляване на замърсяването с други вещества; регулиране на водовземанията на пресни повърхностни и на подземни води; подобряване на хидроморфоложките условия за повърхностните водни тела и др. (повече информация в чл. 156н, ал. 2 от ЗВ и Раздел 7 към ПУРБ 2016 – 2021 г.).

Допълващите мерки са предназначени и се прилагат към основните мерки за постигане на целите за опазване на околната среда и могат да бъдат: законодателни, административни, икономически и/или финансови, споразумения в областта на околната среда, контрол на емисиите, кодекси за добра практика, възстановяване и създаване на влажни зони, контрол на водовземането, управление на потреблението, ефективност и повторно използване на водите в промишлеността, строителни проекти, проекти за възстановяване или реконструкция, изкуствено подхранване на подземните води, образователни проекти, проучвателни проекти и др. (повече информация в чл. 156н, ал. 3 от ЗВ).

Допълнителни мерки се планират когато данните от мониторинга или други данни в хода на прилагане на плана показват, че целите за опазване на околната среда за дадено водно тяло не могат да бъдат постигнати чрез предвидените мерки и/или в поставения срок (повече информация в чл. 156о от ЗВ).

Връзките между „движеща сила и източник на натиск - проявено въздействие (оценка на състоянието) - установени проблеми в управлението на водите - планиране на ПоМ“ са представени на **Фигура 7.1.1** (по по-дробна информация е налична в Приложение 7.1.1 към ПУРБ 2016 – 2021 г. към Раздел 7).

Фигура 7.1.1 Взаимовръзки между „източник на натиск – водно тяло - констатирано въздействие – планиране на екологични цели и ПоМ

7.1. Преглед на изпълнението на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда от втория план

Преглед на прилагането на програмите от мерки към ПУРБ 2016 – 2021 г.

В индикативния списък с мерки в ПУРБ 2016 – 2021 г. в ДРБУ са планирани за прилагане 296 действия, които са обвързани към 84 мерки - основни, допълващи и/или допълнителни. Мерките са групирани по 24 вида ключов тип мярка (КТМ), насочени към един и същи натиск или постигането на една и съща цел, като дадена мярка може да е част от повече от един КТМ (КТМ са дефинирани на европейско ниво).

Съгласно изискванията на ЗВ, три години след утвърждаване на ПУРБ мерките трябва да бъдат приведени в действие и да се изпълняват. Преглед на изпълнението на ПоМ за постигане на целите в ПУРБ 2016 – 2021 г. е извършен през 2020 г. Прегледът е извършен на ниво КТМ, като са проследени т.н. индикатори (количествени показатели) за отчитане:

- намаляването на значимия натиск или приоритетно вещество;
- прилагането/степената на изпълнение на ПоМ.

Индикаторите са дефинирани на европейско ниво. Отчетената стойност на индикаторите дава информация за очакваната ситуация по отношение на оставащите мерки, необходими за преодоляване на натиска и постигане екологични цели (т.е. добро състояние на повърхностните и подземните води).

В ДРБУ след съпоставянето на въздействието / състоянието върху водите и планираните мерки, представени в ПУРБ 2016 – 2021 г., с актуалните обработени данни и информация към 2019 г., може да се направят следните изводи:

- Стартирали/изпълнени са мерки, свързани с: изграждане и реконструкция на градски и промишлени ПСОВ; закриване и рекултивация на общински депа, които не отговарят на екологичните изисквания; провеждане на обучителни семинари на фермери; изграждане или реконструкция на съоръжения, осигуряващи надлежната свързаност на речната екосистема; съгласуване на инвестиционни предложения, които предвиждат ползване на повърхностни и/или подземни води, с планираните екологични цели и мерки; закриване на складове и екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност; актуализация на част от нормативните актове в областта на опазване на водите, в т.ч. и свързани с политиката за ценообразуване на водата за постигане на целите на чл. 9 от РДВ; подобряване на контролната дейност; повишаване на броя на определените санитарно-охранителни зони и др.

- В следствие на гореописаните стартирали/изпълнени са мерки, натиска от точкови и дифузни източници е редуциран, което е дало отражение и в намаляване на негативното въздействие върху водите, а именно:

- ✓ Въздействието върху повърхностните води: наблюдава се следното подобрене спрямо 2015 г. в броя на водните тела - при органичното замърсяване с 18%, при биогенното замърсяване с 16% и при и химичното замърсяване с 43%;

- ✓ Въздействието върху подземните води: наблюдава се следното подобрене спрямо 2015 г. в броя на водните тела - при органичното замърсяване с 25% и при и химичното замърсяване с 60%.

В процеса на изчисляване на количествените стойности на докладваните индикатори, за проследяване намаляването на натиска, бяха отчетени пропуски: невъзможност за изчисляване на количествена стойност на част от докладваните индикатори за натиска. Причините, поради които, към момента е невъзможно количественото изчисляване на тези видове натиск, предимно са свързани с липса на методики/подходи, в т.ч. и числов модел, посредством който да бъде определен значимостта на натиска, който самостоятелно и/или кумулативно, възпрепятства постигането на доброто състояние на водите.

В процеса на изчисляване на количествените стойности на докладваните индикатори, за проследяване степента на прилагане на планираните мерки, бяха отчетени пропуски: невъзможност за изчисляване на количествена стойност на част от докладваните индикатори за КТМ. Причините, поради които, към момента е невъзможно количественото изчисляване на някои КТМ са свързани с: непланиране на някои КТМ към конкретни повърхностни и/или подземни водни тела, а са насочени в ПоМ към целия ДРБУ; липса на методики/подходи, в т.ч. и числов модел, посредством който да бъде определен значимостта на натиска, който самостоятелно и/или кумулативно, възпрепятства постигането на доброто състояние на водите.

Планираните мерки са обвързани с основните човешки дейности (движещи сили), които оказват влияние върху състоянието на водите (**Таблица 7.1.1**).

Таблица 7.1.1. Мерки – движещи сили

Движещи сили		Повърхностни води	Подземни води	урбанизация	индустрия	селско стопанство	горско стопанство	рибарство и аквакултури	Енергетика – ВЕЦ	Енергетика – без ВЕЦ	Защита от наводнения	Туризм и рекреация	Транспорт	Изменение на климата	Други
1	Изграждане на ПСОВ и канализационни мрежи, вкл. реконструкция и модернизация	да	не	V	V										
2	Защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници	да	не			V									
3	Опазване на водите за питейно-битово водоснабдяване	да	да	V	V	V	V	V				V	V		
4	Предотвратяване или намаляване въздействието на аварийни замърсявания	да	да		V					V					
5	Оценката за въздействието върху околната среда от частни и обществени проекти	да	да	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V		V
6	Опазване на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието		да	V	V	V									
7	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването	да	да	V	V	V				V				V	
8	Опазване на защитените територии и зони с водозависими местообитания и видове	да		V	V	V	V	V	V			V			V
9	Прилагане на принципа за по-пълно възстановяване на разходите за водни услуги	да	да	V	V	V			V	V					
10	Ефективно водоползване - предотвратяване на неблагоприятни въздействия върху водите, регулиране и контрол на водоземането	да	да		V	V	V	V	V	V		V	V	V	V

Прилагане на основни и допълващи мерки към ПУРБ 2016 – 2021 г.

Отчетеното намаляване на органичното, биогенното и химичното въздействие, от точкови и дифузни източници на натиск, е в следствие на изпълнение следните основни и допълващи мерки за¹:

¹ данните/информацията са извадка от докладите по наблюдението и контрола при прилагането на ПУРБ 2016 – 2021 г. и наличната информация в БДР

- Изграждане/доизграждане на канализационни системи: канализационна мрежа и/или ПСОВ в агломерациите над 2 000 е.ж. в съответствие с прилагането на изискванията на директива 91/271/ЕИО за пречистване на градските отпадъчни води (Директива 91/271/ЕИО) – 3 бр. изградени ПСОВ (обхванати 75 227 е.ж.) и 358 км изградена канализационна мрежа (обхванати 70 267 е.ж.); 5 бр. реконструирани ПСОВ и 93 км реконструирана канализационна мрежа (обхванати 417 541 е.ж. от реконструкциите); 7 бр. изградено 3-то стъпало в ПСОВ (обхванати 342 319 е.ж.).

- Контрол на количеството и качеството на производствените отпадъчни води, зауствания в канализационните системи на населените места – 5 125 бр. проверки (съставени констативни протокола) и 21 883 бр. извършени контролни анализи на качеството на производствените отпадъчни води, зауствани в канализационните системи на населените места.

- Изграждане/реконструкция на водопроводна мрежа за обществено питейно-битово водоснабдяване – 666 км изградена (153 247 обхванати жители); 2 052 км реконструирана (913 712 обхванати жители); 10 бр. изградени и реконструирани пречиствателни съоръжения за питейни води (37 914 обхванати жители).

- Закриване и рекултивация на нерагламентирани сметища, общински и производствени депа, вкл. промишлени зони, които не отговарят на нормативните изисквания, в т.ч.:

- ✓ закриване на общински депа, които не отговарят на екологичните изисквания (в процес на техническа или биологична рекултивация са закритите депа) – 43 бр.;

- ✓ закрити/рекултивирани производствени депа – съответно 6 бр. и 3 бр.;

- ✓ закриване и рекултивация на нерагламентирани сметища – 881 бр.;

- ✓ ограничаване на замърсяването от минали дейности: рекултивирани терени (минна дейност, кариери, промишлени зони, хвостохранилища) – 2 бр.

- Определяне на санитарно-охранителни зони (СОЗ) около водоизточници и съоръженията за питейно-битово-водоснабдяване - определени 207 бр. СОЗ.

- Намаляване на замърсяването на водите с химични вещества: въведени в изградени/въведени в експлоатация/реконструирани ПСОВ за пречистване на промишлени отпадъчни води, заустващи във водни обекти - съответно 36 бр., 34 бр. и 16 бр.

- Предотвратяване и намаляване на замърсяването на водите от земеделски източници, в т.ч.:

- ✓ обезвреждане на забранени, негодни за употреба и с изтекъл срок на годност пестициди – 3 007 139 кг. обезвредени пестициди.

- ✓ контрол за спазване на изискванията за торене и съхранение на торове – 3 971 бр. извършени проверки

- ✓ прилагане на Програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяване с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвими зони – 631 бр. съставени констативни протоколи;

✓ прилагане на Правила за добра земеделска практика извън нитратно уязвими зони – 421 бр. извършени проверки и 255 бр. обучени земеделски производители;

- Контролни проверки по превантивен, текущ и последващ контрол – извършени 14 052 бр. проверки.

Изпълнени са основни и допълващи мерки за подобряване на количественото състояние на повърхностните и подземните води, подобряване на хидроморфологичните условия в повърхностните води, както и опазване на водозависими местообитания и биологични видове, например:

- в разрешителни за ВЕЦ, които са актуализирани, е поставено условия за собствен мониторинг във връзка осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите - 114 бр. разрешителни.

- изградени рибни проходи - издадени разрешителни за 7 бр.

- отказ за продължаване дейността на МВЕЦ – 16 бр. откази.

- опазване на зони за стопанско ценните видове риби и други водни организми – 16 631 бр. проверки по заповед, издадена на основание чл. 3, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за рибарство и аквакултури.

Например: в изпълнение на мярка с код НУ_11 Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите, и действие към нея НУ_11_5 Въвеждане на условие в разрешителните за водовземане и/или ползване на ВТ на задължителен мониторинг от титуляра на разрешителните, за оценка осигуряването на непрекъснатост на реката и общо хидроморфологично въздействие, БДДР е съгласувала 38 бр. плана за собствен мониторинг. В резултат от това, и в изпълнение на действие НУ_11_6 Изпълнение на собствен мониторинг по съгласувана от БД програма, данни във връзка с тези програми са получени за 17 бр. ВЕЦ. Резултатите показват, че състоянието на БЕК риби при 10 бр. от ВЕЦ-овете е отлично/добро, за 3 бр. от случаите - умерено, а в останалите случаи не са представени резултати за риби. Относно БЕК макрозообентос при 15 бр. от ВЕЦ-овете се наблюдава отлично/добро състояние, а при останалите два - умерено.

Във връзка с прилагане на КТМ, свързана с научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността проучвания, е възложено:

- На национално ниво подпомагане с дейности за актуализацията на плана, съгласно сключено Споразумение за предоставяне на консултантски услуги в подкрепа на изготвянето на плановете за управление на речните басейни и плановете за управление на риска от наводнение, между Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР). Дейности по актуализация на ПУРБ за следващия планов период 2022 – 2027 г., са финансирани от Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, по процедура за безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-1.017 „Подготовка и разработване на трети цикъл плановете за управление на речните басейни за периода 2022-2027 г.“. Разработени са методики за събиране на данни и са събрани технически данни, които са послужили при актуализацията на ПУРБ 2022 – 2027 г., както следва:

- ✓ методика за определяне на екологичния отток;
- ✓ методика за определяне на силно модифицирани водни тела;
- ✓ методика за определяне на химичното състояние за отразяване на въздействието на изменението на климата върху състоянието на повърхностните води;
- ✓ разработване и актуализация на критерии за установяване на значителни замърсявания от дифузни източници;
- ✓ актуализация на методиката за определяне на праговите стойности на замърсителите на подземни води;
- ✓ предефиниране и характеризирание на подземните водни тела, включително и тези съдържащи пресни минерални води;
- ✓ оценка на натиска, въздействието, риска и хидроморфологичното състояние на повърхностни водни тела;
- ✓ оценка на натиска, въздействието, риска и химичното състояние на повърхностни водни тела;
- ✓ потвърждаване на типологията и системата за класификация за оценка на екологичното състояние на повърхностни водни тела.
- ✓ оценка на натиска, въздействието, риска, химичното и количественото състояние на подземните водни тела.
- ✓ определяне на капацитета на водните тела по отношение на натиск от биогенни вещества.
- ✓ валидиране на типологията и класификационната система в България за оценка на екологичното състояние на повърхностните водни тела.
- ✓ икономически анализ.

Прилагане на допълнителни мерки към ПУРБ 2016 – 2021 г.

В ДРБУ са приложени и допълнителни мерки в съответствие с чл.156о от ЗВ / чл.11 (5) от РДВ /, в случаите, когато има основание да се счита, че целите за опазване на околната среда за дадено водно тяло не могат да бъдат постигнати чрез предвидените в ПУРБ мерки и /или в поставения срок. Прилагането на такива мерки е извършено на база данни от мониторинг или друга информация, основно – информация за съществуващи или нови източници на натиск. В тази връзка е предприето следното:

- Изследване на причините за възможното неизпълнение на екологичните цели
 - ✓ Извършва се ежегодна оценка на състоянието на водите в ДРБУ на база на получените резултати от мониторинг с оглед своевременно регистриране на евентуални негативни тенденции. През периода на прилагане на ПУРБ 2016 – 2021 г. са изпълнени следните дейности свързани с ежегодни оценки на състоянието на водите в ДРБУ – ежегодно се изготвят 426 бр. междинни оценки на състоянието на повърхностните и подземните водни тела, както следва: за 256 бр. повърхностни водни тела са изготвени

междинни оценки на състоянието по отделни елементи за качество (биологични, физико-химични и приоритети вещества); за 50 бр. подземни водни тела са изготвени междинни оценки за химично и количествено състояние; за 72 бр. зони за защита на повърхностните води за питейно-битово водоснабдяване, като оценката се изготвя за 112 бр. речни водохващания и 8 бр. язовира (информацията се изготвя и публикува на интернет страницата на дирекцията в секция „Управление на водите“, подсекция „Състояние на водите“²).

✓ Извършва се ежемесечна проверка на установените моментни или трайни превишения на стойностите на показателите, определящи добро състояние във водното тяло, в конкретни пунктове, в които се изпълнява регулярен мониторинг на водите и във водоземни съоръжения, от които се черпи вода за различни цели (информацията се изготвя и публикува на интернет страницата на дирекцията в секция „Управление на водите“, подсекция „Отклонения в качеството на водите“³).

✓ Извършване на проучвателен мониторинг в случай на констатиране на отклонения при анализа на резултатите от мониторинг (извършеният проучвателен мониторинг е описан в Раздел към плана). На ниво РБУ са изпълнени следните проучвания:

➤ Събиране и картиране на информация за изтичане на руднични води на територията на ДРБУ.

➤ Провеждане на проучвателен мониторинг на р. Дунав и р. Малък Искър и в района на повърхностно водно тяло „р.Искър от вливането на р. Владайска до вливането на р. Батулийска при с.Реброво“, за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск.

➤ Провеждане на проучвателен мониторинг на риби за определяне на зони в реки или участъци от реки, които да бъдат защитени от хидроморфологичен натиск, с цел опазване на размножаването на рибните видове на територията на Басейнова дирекция "Дунавски район".

➤ „Провеждане на проучвателен мониторинг за установяване източниците на натиск при установено влошаване на състоянието на водното тяло и неустановен източник на този натиск в подземни водни тела: Порови води в Кватернера - Цибърска низина с код BG1G0000QAL004 и Порови води в Кватернера - Карабоазка низина с код BG1G0000QAL007.

➤ Провеждане на проучване във връзка с констатирани превишения на стандарта за качество на показател арсен, манган, тетрахлоретилен, атразин и трихлоретилен и тетрахлоретилен, за установяване на източника на замърсяване и степента на разпространение на замърсителя, съответно в ПВТ: порови води в Кватернера - р. Искър с код BG1G0000QAL017, порови води в Неоген-Кватернера-Самоковска долина с код BG1G0000NQ03, карстови води в Русенската формация с код BG1G0000K1B041, порови

²<https://www.bd-dunav.bg/content/upravlenie-na-vodite/sastoianie-na-vodite-i-zonite-za-zashtita/informaciia-za-sastoianiteto-na-vodite/>

³<https://www.bd-dunav.bg/content/upravlenie-na-vodite/sastoianie-na-vodite-i-zonite-za-zashtita/otkloneniia-v-kachestvoto-na-vodite/>

води в Кватернера - р. Лом с код BG1G0000QAL013, карстово-порови води в Неоген - Сармат – Добруджа с код BG1G00000N1049 и порови води в Кватернера - Врачански пороен конус с код BG1G00000QP027.

✓ извършване на проверки, вкл. съвместно с РИОСВ, при наличие на замърсяване и/или при съмнения за нерегламентирано заустване на замърсители;

✓ поддържане и актуализация на информацията за антропогенния натиск и идентифициране на конкретни проблеми, влияещи върху състоянието на водните тела.

● Актуализиране на програмите за мониторинг на повърхностни и подземни води – в процеса на прилагане на ПУРБ е извършено преразглеждане и изменение на програмите, например във връзка с оценка ефекта от прилагане на мерки, проследяване на източниците на натиск и мониторинг на води, повлияни от земеделски дейности (подробна информация е налична на интернет страницата на БДДР в секция „Управление на водите“⁴).

● Преразглеждане и допълване на условията за мониторинг при издаване /преиздаване на комплексни разрешителни.

● Преразглеждане и изменение на разрешителни, например преразглеждане на разрешителни за водовземане от подземни води:

✓ разрешителни за водовземане от подземни води с отнети част от разрешените количества - 148 бр. разрешителни.

✓ разрешителни за водовземане от подземни води с изцяло отнети разрешените количества - 151 бр. разрешителни.

● Прилагат се превантивни мерки за недопускане на допълнително влошаване чрез оценка на потенциалните въздействия, вкл. кумулативен ефект от натиска на най-ранен етап - инвестиционно предложение (мярката се изпълнява се от началото на 2011г.), като – през периода на прилагане на плана са изготвени 5 447 бр. становища;

● Допълнителни предприети мерки извън планираните в ПУРБ - в процедурата по издаване на разрешителни е включен задължителен етап за извършване на преценка на съответствието на заявеното водовземане и/или ползване с предвижданията на действащия ПУРБ (в случаите на установено несъответствие е отказано издаването на съответното разрешително).

Част от мерките и действията за изпълнение към тях не са изпълнени, като сред причините за това са: неосигурено или забавено финансиране за инвестиционните мерки; недостатъчен административен капацитет за административните мерки; неизпълнение на мярката от прилагания орган за инвестиционните или административните мерки и др. неизпълнените мерки/действия от ПУРБ 2016-2021 г. са планирани отново при актуализацията на плана.

Национални разходи за мерките, включени в програмите от мерки на ПУРБ 2016 – 2021г.

⁴<https://www.bd-dunav.bg/content/upravlenie-na-vodite/sastoianie-na-vodite-i-zonite-za-zashtita/programi-za-monitoring/>

Национални разходи за мерките, включени в програмите от мерки на ПУРБ за периода 01.01.2016 г. до 31.12.2019 г. Разходите за изпълнение на мерките са в размер на 1227,964 млн. евро, от които 854,406 млн. евро са средства, предоставени от ЕС. Инвестиционни разходи, включени в общите са в размер на 1096,166млн. евро, от които 782,594 млн. евро са средства, предоставени от ЕС.

В разходите е включена информация за мерките, главно ангажимент на държавата за финансирани мерки чрез средства на ЕС, национални програми и средства от държавния бюджет, както и частична информация за частни инвестиции. Размера на частните инвестиции в общите разходи е 141,365 млн. евро, като почти цялата сума е и инвестиционни разходи.

Информацията включва предоставени средства за изпълнение на стартирани проекти в посочения период и изразходвани средства за оперативни дейности и приключили проекти. За някои финансирани дейности, средствата не могат да се разделят по конкретни мерки, съобразно ПУРБ, поради което не са включени в тази оценка. Разходите са сумирани на национално ниво, тъй като не всички разходи могат да бъдат разпределени между четирите района за басейново управление.

Отчетените разходи включват главно публични средства, които представляват средства от национални източници и средства от ЕС. Въпреки усилията някои разходи не са предоставени, тъй като дейностите са относими и към други сектори и изисквания и не се събират по отделно за дейности, свързани с води и мерки в ПУРБ.

Съгласно действащите Планове за управление на речите басейни за периода 2016-2021 г. финансирането на всички мерки е в рамките на утвърдените разходи по бюджетите на отговорните ведомства и чрез финансиране от оперативни и други програми.

Мерки за наблюдение и контрол прилагането на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Съгласно Становището на Министъра на ОСВ по екологичната оценка (ЕО), с което се съгласува проекта на ПУРБ 2016 – 2021 г., на всеки две години БДДР изготвя доклад по наблюдението и контрола при прилагането на плана.

Докладите отразяват резултатите от прилагането на ПУРБ 2016 – 2021 г. в ДБРУ, вкл. и начина на изпълнението на мерките и условията за предотвратяване, намаляване или възможно най – пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от осъществяването на плана.

Оценката се извършва на база на конкретни индикатори, свързани с прилагане на мерките от плана. За периода 2016 – 2021 г. са изготвени 3 броя доклади, които са обществено достъпни чрез интернет страницата на БДДР (Раздел „Управление на водите“, подраздел „ПУРБ 2016 – 2021 г. в Дунавски район“, секция „Мерки за наблюдение и контрол“⁵).

Докладите се отнасят за следните три периода: 01.01.2017 - 31.12.2018 г., 01.01.2019 - 31.12.2020 г. и 01.01.2021 - 31.12.2022 г. Заключениеята на изготвените доклади е, че не са наблюдавани и установени значителни негативни въздействия върху околната среда в резултата от прилагането на плана, в следствие на което не се е наложило предприемане на коригиращи действия.

⁵ <https://www.bd-dunav.bg/content/upravlenie-na-vodite/plan-za-upravlenie-na-rechniia-baseyn/aktualizaciia-na-purb/doklad-za-nabliudenie-i-kontrol-na-purb-2016-2021/>

7.2. Актуализация на програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда

При актуализация на ПоМ за постигане на целите за опазване на околната среда в ДРБУ е преразгледан списъкът с мерки от ПУРБ 2016 – 2021г. Планираните мерки са избрани от единен каталог от мерки, разработен на национално ниво към втория план, в резултат на което в ПоМ на ДРБУ са налични следните мерки/действия:

- Мерки/действия от втория план - част от мерките и действията към тях си остават със същото наименование и код;
- Модифицирани мерки/действия - част от мерките са изменени поради: отстраняване на технически пропуски; постъпили предложения в хода на обществените консултации по *Доклада с междинните значими проблеми при управлението на водите в ДРБУ и проекта на ПУРБ 2021-2027 г. за ДРБУ*; прецизиране на текста във връзка с констатирано нееоднозначно тълкуване при тяхното прилагане и др. Тези мерки/действия са преформулирани и са въведени с нов код;
- Нови мерки/действия - включвани са нови мерки/действия поради: отстраняване на пропуски в ПоМ във втория ПУРБ (научноизследователска дейност, подобряване на управлението); постъпили предложения в хода на обществените консултации по *Доклада с междинните значими проблеми при управлението на водите в ДРБУ, проекта на ПУРБ 2021-2027 г. за ДРБУ* и др. Тези мерки/действия са въведени с ново име и с нов код.

Подробна информация за модифицираните и новите мерки/действия е налична в Раздел 9 *Информирание на обществеността и консултации*, съответно в Приложение 9.3.2 и Приложение 9.3.3 - регистър на постъпили мнения, становища и предложения в процеса на обществени консултации по междинния преглед на установените значими проблеми при управлението на водите и проекта на ПУРБ 2022-2027 г.

Във връзка с промяната на мерките/действията следва да се има предвид и следното:

Съгласно чл. 84, т. 1 от Конституцията на Република България, Народното събрание приема, изменя, допълва и отменя законите. Съгласно чл. 114 от Конституцията на Република България въз основа и в изпълнение на законите Министерският съвет приема постановления, разпореждания и решения. ПУРБ се приема с решение на Министерски съвет и по своята правна същност ПУРБ представлява подзаконов нормативен акт по смисъла на чл. 3, ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА). Подзаконовите нормативни актове се издават въз основа и в изпълнение на нормативните актове (закони и кодекси) и имат акцесорен (вторичен) характер спрямо тях. Основен принцип, изрично закрепен в чл. 15, ал. 1 на ЗНА, е, че нормативният акт трябва да съответства на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен. При констатирано противоречие между нормативен и подзаконов акт, констатиралият го държавен орган е длъжен да предприеме действия по привеждане подзаконовата уредба в съответствие с акта от по-висока степен, конкретно - да уведоми органа, овластен да отмени нормативния акт, за несъответствието между него и акт от по-висока степен (чл. 16, ал. 1 от ЗНА).

Промяната е по предложение на заинтересованите страни - МЗХ, ИАГ/РДГ, НСЗП, НПО и др., в хода на обществени консултации по проекта на ПУРБ 2022-2027 г., вкл. и при консултациите по

Екологичната оценка на плана. Например мерки, които ограничават голите сечи в районите около и непосредствено до повърхностни водни обекти - основанието за това предложение е противоречие на мерките в ПУРБ 2016-2021 с действащото законодателство – чл. 104 от Закона за горите и чл. 72 от Наредба № 8 от 5 август 2011 г. за сечите в горите. В конкретния случай, Законът за горите представлява нормативен акт, приет от Народното събрание, т.е. акт от по-висока степен от ПУРБ, който е приет от Министерски съвет. Съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗНА при противоречие между двата нормативни акта следва да се прилага този от по-висока степен, а именно Законът за горите.

Мерките в ПоМ за ДРБУ са актуализирани така, че да се:

- насочат към актуализираните значимите източници на натиск, чието въздействие е в основата на констатираните проблеми при управление на водите (мерки насочени към източниците на натиск);
- запази доброто състояние или да се предотврати влошаването на състоянието на повърхностните и подземните води, както и зоните за защита на водите (мерки с превантивен характер);
- гарантира изпълнението на изискванията на нормативните документи в областта на околната среда, имащи отношение към водите (мерки свързани прилагане на задължителни нормативни изисквания);
- продължи с научноизследователска дейност за подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността (мерки за проучвателен мониторинг на източниците на замърсяване; проучвания на дифузните източници на натиск; въвеждане на инструментални методи за отчитане на значимостта на натиск и др.).

В **Приложение 7.2.1** е представена и връзката между движещите сили и ключовите типове мерки. В приложението са включени примерни мерки/действия, които могат да бъдат основни, допълващи и допълнителни:

- Основните мерки са мерките, които осигуряват изпълнението на задължителните изискванията на Общността и друго екологично законодателство: Директива за водите за къпане (76/160/ЕЕС); Директива за птиците (79/409/ЕЕС); Директива за питейни води (80/778/ЕЕС), изменена с Директива (98/83/ЕС); Seveso Директивата (96/82/ЕС); Директива за ОВОС (85/337/ЕЕС); Директива за утайките от отпадъчни води (86/278/ЕЕС); Директива за пречистване на отпадъчни води от населени места (91/271/ЕЕС); Директива за продуктите за растителна защита (91/414/ЕЕС); Нитратна директива (91/676/ЕЕС); Директива за хабитатите (92/43/ЕЕС); Директива за предотвратяване и контрол на замърсяването (96/61/ЕС) – IPPC;
- Допълващите мерки са насочени към: прилагане възстановяването на разходите; насърчаване ефективното и устойчиво използване на водите; защита качеството на питейната вода и намаляване на необходимото ниво на пречистване; контрол на водоземането от повърхностни и подземни води; контрол на изкуственото подхранване на подземни води; контрол върху точковите зауствания; предотвратяване или контрол внасянето на дифузни замърсители във водите; справяне с други значими въздействия върху състоянието, по специално на хидроморфологичните условия; забрана на директни зауствания в подземни води; премахване

или намаляване на замърсяването с приоритетни вещества; предотвратяване на инцидентни замърсявания;

- Допълнителни мерки ще се планират когато данните от мониторинга или други данни показват, че целите за опазване на околната среда за дадено водно тяло не могат да бъдат постигнати чрез предвидените мерки и/или в поставения срок.

Актуарлизираната ПоМ в ДРБУ е структурирана в една програма и е насочена към справяне с идентифицираните проблеми при управлението на водите в ДБРУ, и по конкретно към:

- Предотвратяване и намаляване на органичното замърсяване от точкови и дифузни източници на замърсяване;

- Предотвратяване и намаляване на биогенното (хранителното) замърсяване от точкови и дифузни източници на замърсяване;

- Предотвратяване и намаляване на замърсяването със специфични замърсители и приоритетни вещества от точкови и дифузни източници на замърсяване;

- Предотвратяване и намаляване на хидроморфологичните изменения чрез регулиране на оттока, осигуряване на непрекъснатост на реката и предотвратяване и намаляване на изменения на речното легло;

- Предотвратяване и намаляване на промени в количеството на подземните води посредством регулиране на водоземанията от подземни води и регулиране на изкуственото подхранване на подземните води за възстановяване или увеличаване ресурсите на подземните водни тела;

- Предотвратяване и намаляване на промени в качеството на подземните води

- Сметчане на ефекта от климатичните промени, вкл. адаптиране към климатичните изменения и справяне със засушаването;

- Опазване на зоните за защита на водите;

- Ефективно и устойчиво използване на водите;

- Подобряване на научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността.

ПоМ включват мерки, които се прилагат за всички водни тела в РБУ и мерки, които са планирани за всяко конкретно водно тяло/зона за защита на водите. Мястото на прилагане на мярката зависи от целта/проблема, който се адресира с нея и може да бъде:

- Цялата територия на Дунавски РБУ (всички водни тела);

- Групи от водни тела (напр. водни тела с неидентифициран натиск и констатирано въздействие)

- Цялата площ на водното тяло;

- Участък от водното тяло (например участък от водното тяло, което е част от зона за защита на водите).

- Конкретен вид зона за защита на водите.

При планиране на мерките в ДРБУ отново е използван подхода към ПУРБ 2016 – 2021 г. (по-подробна информация е налична в Раздел 7 към плана).

ПоМ в ДРБУ към ПУРБ 2022 – 2027 г. включва основни и допълващи мерки - представена е в **Приложение 7.2.2⁶**.

ПоМ в ДРБУ към ПУРБ 2022 – 2027 г. е представена и в опростен вариант - **Приложение 7.2.2А**.

Мерките, планирани в зоните за защита на водите съгл.чл. 119а, ал 1, т. 5 от ЗВ (Защитените зони от НЕМ Натура 2000) се прилагат съобразно актуалните граници на Защитените зони от НЕМ Натура 2000, съгласно публикуваната актуална информация на интернет страницата на Информационната система на Защитените зони от Националната екологична мрежа Натура 2000, вкл. заповедите за обявяване на ЗЗ.

При прилагането на мерките и действията за изпълнение към тях, съществуват следните потенциални пречки за успешното им прилагане:

- неосигурено или забавено финансиране за инвестиционните мерки, например за изпълнение на основни структурни мерки като изграждане/доизграждане на канализационни системи;
- недостатъчен административен капацитет за административните мерки, например за осъществяване на контролната дейност проследяваща прилагането на мерките;
- неизпълнение на мярката от прилагания орган за инвестиционните или административните мерки, например неизпълнение на условията в разрешителното за ползване или водоземане от повърхностни и подземни води.

В **Приложение 7.2.3** е представен индикативен списък от допълнителни мерки, който при необходимост ще се допълва от актуализираните Списъка с мерки за ДРБУ или Националния каталог от мерки.

Със **Становище по екологична оценка № 3-3/2024 г.** Министърът на ОСВ съгласува проект ПУРБ за периода 2022-2027 г. в Дунавски РБУ. Със становището се определят условия и мерки за прилагане на плана, както следва (за повече информация – Раздел 13 от плана):

- Мерки за изпълнение при прилагане на ПУРБ 2022-2027 г. в Дунавски район - **Приложение 7.2.4**;
- Мерки за наблюдение и контрол, при прилагане на ПУРБ 2022-2027 г. в Дунавски район, върху околната среда и човешкото здраве - **Приложение 7.2.5**.

⁶ В приложението се съдържат мерки/действия, които са нови (модифицирани или новопредложени от проведените обществени консултации) и са кодирани с нов код след проведените консултации, който съдържа уникален код за ДРБУ (например действия DW_4_110, DW_4_111 и DW_4_112 към мярка DW_4)

Планиран ефект от прилагане на ПоМ в ДРБУ към ПУРБ 2022 – 2027 г.

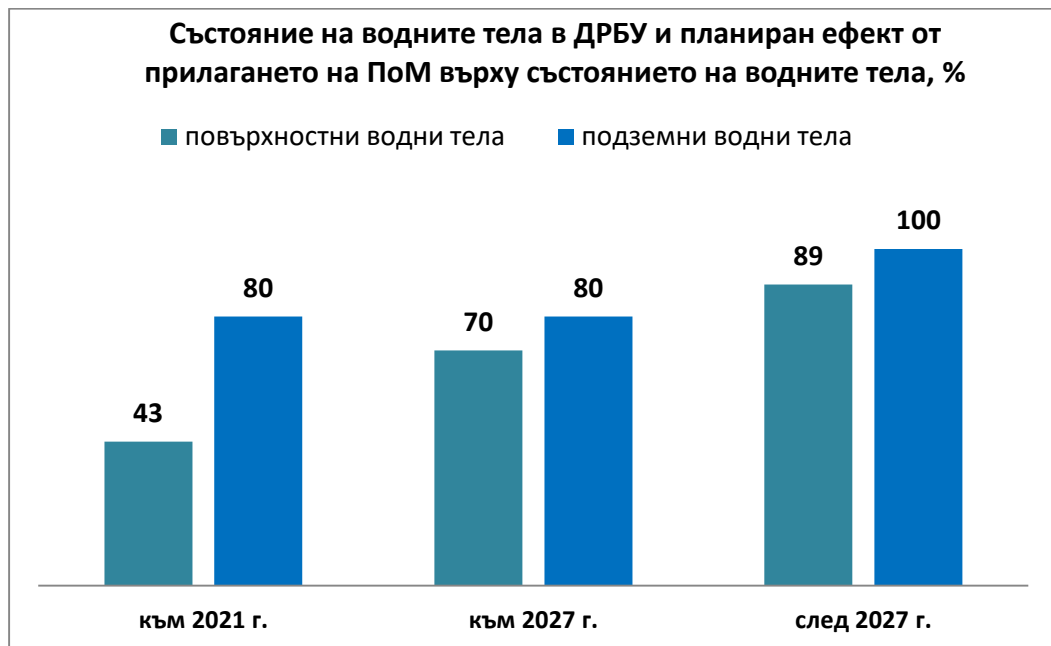
Планираният ефект от прилагане на ПоМ в ДРБУ към ПУРБ 2022 – 2027 г. е представен в **Таблица 7.2.1** и на **Фигура 7.2.1**.

Таблица 7.2.1 Постигане на екологичните цели до 2027 и подобрене на състоянието на водите с прилагане ПУРБ 2022 – 2027 г. в ДРБУ

Водни тела	Постигане на добро състояние към 2021 г. или по-рано		Постигане на добро състояние към 2027 г.		Постигане на добро състояние след 2027 г.	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Повърхностни водни тела	98	43	160	70	229	89
Подземни водни тела	40	80	40	80	50	100

При представянето на очаквания ефект от мерки в **Таблица 7.2.1** по-горе не са включени водните тела в неизвестно състояние – 4 бр. повърхностни ВТ в неизвестно екологично състояние и 25 бр. повърхностни ВТ в неизвестно химично състояние (**Фигура 7.2.1**).

Фигура 7.2.1 Постигане на екологичните цели до 2027 и подобрене на състоянието на водите с прилагане ПУРБ 2022 – 2027 г. в ДРБУ

7.3. Мерки в ПУРБ, имащи значение за постигане и на целите в ПУРН

Част от мерките, включени в списъка от мерки за ДРБУ, са приложими и за постигане на целите при управление на риска от наводнения, респ. целите на ПУРН. Това са мерки, които са насочени към намаляване на неблагоприятните последици от наводненията върху околната среда, вкл. върху водите като един от компонентите на околната среда чрез намаляване и недопускане на замърсяване и влошаване на състоянието на водите и на зоните за защита на водите в резултат от наводнения.

В ПУРБ 2022-2027 г. за Дунавски район са включени мерки насочени към постигане на целите планирани и в ПУРБ 2022-2027 г. и ПУРН 2022 – 2027 г. (т.н. „win- win“ мерки)

Това са планирани мерки в ПоМ на ПУРБ 2022 - 2027 г. за Дунавски район, които са с възможно позитивно влияние за ПУРН 2022 - 2027 г. Тези мерки постигат основно целите на ПУРБ, но биха допринесли за смекчаване на отрицателните ефекти от наводненията.

Мерките, които са включени в ПоМ на ПУРБ за Дунавски район и са с позитивен ефект по отношение постигането на целите на двете Директиви – РДВ и Директивата за наводненията са следните:

- Основни мерки свързани с подобряване на хидроморфологичното състояние на реките.
- Допълващи мерки, насочени към:
 - ✓ Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия;
 - ✓ Осигуряване на непрекъснатостта на водните течения и движението на рибите;
 - ✓ Подобряване на естественото задържане на водата;
 - ✓ Подобряване на хидроморфологичното състояние на реките, крайречните гори и влажни зони
 - ✓ Проучване за установяване на замърсяване на повърхностни и подземни води и дейности за ликвидиране на замърсяването и рекултивация

В ПоМ на ПУРБ 2022-2027 г. за Дунавски район са планирани мерки за естествено задържане на води и зелени инфраструктури, така наречените „зелени мерки“.

Тези мерки са с позитивен ефект по отношение постигането на целите както на Рамковата директива за водите, така и на Директивата за наводненията, но са планирани за различни места на прилагане в зависимост от целта за която се прилагат. Такава мярка е:

- Подобряване на естественото задържане на водата, включваща следните действия:
 - ✓ Изграждане на съоръжения за естествено задържане на водата (заливни равнини и др.)
- Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; (Мярката е включена и в ПоМ на ПУРН)

- Създаване на зелена инфраструктура, на зони за отдих и други услуги на хората чрез естествено или изкуствено водозадържане;
- Създаване и възстановяване на влажни зони.
- Възстановяване на меандри и ръкави.

7.4. Мерки, свързани с адаптация към климатичните промени

Дори ако мерките за намаляване на парниковите газове дадат оптимален резултат, поради инерцията на климатичната система, глобалното затопляне ще продължи през следващите няколко десетилетия с всички произтичащи от това промени за водите на планетата: повишаване на риска от наводнения и суши, замърсяване на подземните и повърхностните води и необходимост от адаптиране към последствията от тях.

Всички видове натиск са чувствителни към климатични промени. Преките въздействия от климатични промени афектират естествените системи и процеси (метаболизма на организмите, например) и/или променят ефектите от човешкото въздействие, то косвените въздействия са вследствие адаптиране на човешката дейност към климатични промени (например повишаването на ретензираните обеми води до по-високи концентрации на замърсителите в долните течения).

Необходимо е при изготвянето на програмите от мерки към ПУРБ да се вземат предвид очакваните изменения в климата и въздействията от тях, особено за мерките, които са дългосрочни и изискват големи инвестиции, и да се оцени доколко тези мерки са ефективни при очакваните изменения в климата. Изготвянето на мерките трябва да е базирано върху оценката на натиска и въздействието, който взема предвид очакваните изменения на климата.

При избор на мерки, свързани с адаптация към климатичните промени е необходимо да се съобразим с това кои:

- са сигурни и гъвкави спрямо неопределеностите и очакваните промени на условията в резултат от изменението на климата;
- носят междусекторни ползи, и които най-малкото имат положително екологично въздействие, включително по отношение на парниковите газове.

Мерките, свързани с адаптация към климатичните промени, включват дейности насочени към:

- Икономия на вода и водна ефективност;
- Опазване на количественото състояние на повърхностните и подземните води;
- Намаляване на ерозията на водосбора;
- Намаляване на водовземаването чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване;
- Създаване на нормативно-правна уредба за управление, статут, екологични изисквания и експлоатация на системите за отвеждане на атмосферните води и дефинирането им като вид хидротехническо съоръжение;

- Запазване и подобряване на състоянието на зони за защита на водите;
- Осигуряване на отвеждането и пречистването на отпадъчни води на населените места;
- Въвеждане на политика за определяне на цените на водата, която осигурява на потребителите подходящи стимули да използват водните ресурси ефективно;
- Повишаване на достоверността на оценката на екологичното състояние на повърхностните води и на количественото състояние на подземните води в условия на климатични изменения;
- Предотвратяване влошаването на екологичното състояние на повърхностните води и количественото състояние на подземните води в резултат от изменението на климата, в процеса на издаване на разрешителни;
- Определяне и прилагане на критерии за подбор при финансиране на проекти с голям принос за опазване на околната среда, респ. и прилагане на принципите за устойчиво развитие и ресурсна ефективност;
- Повторно използване на водите;
- Осигуряване на минимално-допустимия и/или екологичен отток в реките;
- Повишаване на ефективността при потреблението;
- Подобряване стопанисването на горите във вододайните зони;
- Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство.

В Националният каталог от мерки, респ. списъка от мерки в ДРБУ е включен КТМ Адаптиране към изменението на климата с редица действия за изпълнение към мярка „Смекчаване на натиска от климатичните промени“. Важно действие за изпълнение през втория планов период е „Разработване и изпълнение на План за управление на суши“, при чието разработване ще се вземат под внимание характеристиката на ДРБУ в частта изменение на климата, отчетените преки и косвени въздействия от изменението на климата, наводненията и засушаването и оценката на натиска от климатични изменения, вкл. потенциалните рискове от засушаване и недостиг на вода.

7.5. Климатична проверка на програмата от мерки

Климатична проверка е направена на всички мерки, включени в Списъка от мерки в ДРБУ, съгласно национално разработен „Подход за оценка на натиска и въздействието върху повърхностните и подземните води от изменението на климата и оценка на наличието на вода за икономическите сектори“⁷.

⁷[http://www5.moew.government.bg/wp-](http://www5.moew.government.bg/wp-content/uploads/filebase/Water/PURB/Podhodi/Ocenka_na_natiska_i_vuzdejstviето_ot_izmeneniето_na_klimata.pdf)

[content/uploads/filebase/Water/PURB/Podhodi/Ocenka_na_natiska_i_vuzdejstviето_ot_izmeneniето_na_klimata.pdf](http://www5.moew.government.bg/wp-content/uploads/filebase/Water/PURB/Podhodi/Ocenka_na_natiska_i_vuzdejstviето_ot_izmeneniето_na_klimata.pdf)

В горещитираният подход е включена Методика за изготвяне на Климатична проверка на програмата от мерки, съгласно която се оценява "механизма" на действие на мярката. Целта на климатичната проверка е да провери мерките от ПУРБ, за да даде сигурност, че мерките:

- са насочени към натиск, с отчитане изменението на климата и свързаните с него рискове са идентифицирани;
- са гъвкави и подлежат на модификация към промяната на климата и следователно ще изпълнят и постигнат целите на РДВ в условията на променящия се климат.

Тази проверка следва да помогне да се гарантира риска по отношение на постигането на екологичните цели и в условията на изменението на климата. Поради несигурността по отношение на последиците от изменението на климата върху пресните води трябва да бъдат избрани действия, които могат да се справят с различни бъдещи климатични условия, т.е. достатъчно гъвкави.

Прилагането на климатичната проверка ще сведе до минимум рисковете, свързани с изпълнителните действия, чиято ефективност би могла да изложи постигането на целите на риск в условията на промени в климата.

Съгласно Методиката за изготвяне на Климатична проверка, всяка мярка следва да бъде оценена според следните критерии:

- Критерий 1: Дали мярката е насочена към въздействията от климатичните промени? (борба с последиците от климатичната промяна);
- Критерий 2: Мярката насочена ли е към прогнозираните изменения в магнитуда на други видове натиск, породени от натиск от климатични промени?;
- Критерий 3: Възможно ли е мярката да се справи с широк кръг от потенциални сценарии на бъдещи условия, включително промени в температурата, валежите, повишаване на морското ниво и бурни вълнения?;
- Критерий 4: Достатъчно гъвкава ли е мярката, така че да бъде променена в бъдеще?

След извършване на климатичната проверка мерките се класифицират по следния начин:

- Печеливша мярка - рентабилни действия за адаптация, които имат желан резултат от гледна точка на свеждане до минимум климатичните рискове или използването на потенциалните възможности, но също така имат други социални, екологични или икономически ползи. В контекста на изменението на климата, печелившите варианти често са свързани с тези действия или дейности, които са насочени към климатичните въздействия, но които, също така, допринасят за смекчаване на климатичните промени и/или отговарят на други социални и екологични цели.

- Добра мярка - рентабилни действия, които са от полза, независимо от обхвата на бъдещите промени в климата. Добрите мерки включват действия, които са оправдани при сегашните климатични условия и са оправдани по-нататък, когато тяхното въвеждане е в съответствие с рисковете, свързани с прогнозираните климатични промени (например мерки за насърчаване на добрите практики в управлението на ресурсите).

- Задоволителна мярка - рентабилни действия, които са от полза, независимо от обхвата на бъдещите промени в климата. Задоволителните мерки включват действия, които обикновено са свързани с нескъпо струващи мерки, чиито резултати пак ще бъдат постигнати при прогнозираните климатични промени.

- Гъвкава мярка - действия, които са проектирани да включват способността да бъдат променени в бъдеще, когато климатът се променя.

- Губеща мярка - неблагоприятни варианти, т.е. когато действието е определено като малко вероятно да се извърши в рамките на бъдещите климатични условия и където е вероятно действието да не може да бъде подобро или променено, за да се справи с бъдещите промени в климата.

В **Приложение 7.5.1** е представена извършената климатична проверка по КТМ на мерките включени в списъка от мерки в ДРБУ.

7.6. Икономически анализ на програмата от мерки

7.6.1. Инвестиционен анализ на програмата от мерки

В ПоМ се разграничават се следните групи мерки: инвестиционни мерки; административни мерки; забрани; контролни мерки; проучвания; други мерки.

Инвестиционните мерки са най-голямата група мерки. При остойносттаването им е приложен подходът, предложен в Каталога от мерки за постигане на екологичните цели на Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС (РДВ). Този каталог е разработен в рамките на Проект „Икономически анализ на водоползването за периода 2008-2012 г. и прогнози до 2021 г.“, изпълнен в периода 2014 –2015 г. и приет от МОСВ. Този подход включва изпълнението на 2 стъпки за остойносттаване на всяка инвестиционна марка:

- Анализ на наличната информация за инвестиционната мярка и в случай на наличие на съществуващ проект приоритетно се вземат стойностите, заложи в него.

При остойносттаването на мерките на база съществуващ проект е необходимо да се направи следното пояснение: с оглед на факта, че периодът на изпълнение на ПоМ е 2022-2027 г., а настоящото остойносттаване на мерките се извършва към края на 2024 г., то:

- ✓ Някои мерки са вече частично изпълнени и има налична информация от финансиращите ги програми. Такива са: (1) интегрираните проекти и проектите за изграждане на ВиК инфраструктура на обособените територии на част от ВиК операторите, финансирани по линия на ОПОС 2014-2020 и ПОС 2021-2027; (2) проекти за ВиК инфраструктура, финансирани по линия на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ); (3) проекти за ВиК инфраструктура, финансирани от ПУДООС през 2022 и 2023 г. При тези проекти са взети стойностите на съответните разходи и

годишното им разпределение съгласно: официална информация, предоставена от УО на ОПОС, информация от системата ИСУН и годишни доклади на ПУДООС.

✓ Други мерки предстои да бъдат изпълнени в периода до 2027 г., а изпълнението на някои е планирано до 2030 г. Основен източник на информация за тези мерки за ПОС 2021-2027 и Доклад по чл.17 на Директива 91/271/ЕС за пречистване на градските отпадъчни води. За целите на остойносттаването на мерките в ПОМ на ПУРБ 2022-2027 г. на ДРБУ са взети стойностите на съответните мерки съгласно посочените два документа, като разпределението по години е съобразено с посочения индикативен период. В тази връзка е необходимо да се отбележи, че ПОМ на ПУРБ 2022-2027 г. на ДРБУ включва само част от всички разходи за реализацията на тези мерки, тъй като индикативният период за някои от тях е до 2030 г. и излиза извън времевата рамка на плана.

- При липса на съществуващ проект, остойносттаването се извършва на базата на количествени мерни единици за дадения проект и съответните единични разходни стойности. Тъй като единичните разходни стойности в съществуващия каталог са към 2015 г., са изчислени нови такива, като базовите стойности към 2015 г. са индексирани с темпа на годишната инфлация по данни на Националния осигурителен институт.

В случаите, когато за дадена инвестиционна мярка липсва информация за разработен/изпълняващ се проект и информация за количествени мерни единици, тогава срещу стойността на дадената мярка е записано „съгласно проект“. Остойносттаването на мярката ще бъде възможно едва след наличие на такава информация. Този подход е приложен и при остойносттаването на ПОМ към ПУРБ 2016-2021 г.

Анализът на предложените инвестиционни мерки показва, че в случаите когато едно населено място е разположено на повече от едно водно тяло, то предвидената мярка за това населено място е включена в ПОМ толкова пъти, колкото е броя на водните тела (пример: ако в гр. Х трябва да се изгради канализация/ПСОВ и гр.Х е разположен на 3 водни тела, то ПОМ съдържа 3 мерки за изграждане на канализация/ПСОВ – по 1 мярка за всяко водно тяло. Тъй като информацията на дадения инвестиционен проект, независимо от информационния източник, не е разделена по водни тела, то целият размер на инвестиционните разходи е записан срещу една от мерките за даденото населено място, а срещу останалите е записано „неприложимо“ с цел избягване на двойно броене.

Оперативни разходи са изчислени само за инвестиционните мерки, чието изпълнение приключва в рамките на индикативния период на ПУРБ, а именно 2021-2027 г., като оперативни разходи започват да се начисляват от първата година след приключване на инвестиционната фаза. Разходите са остойностени въз основа на Каталога от мерки за постигане на екологичните цели на РДВ като базовите единични стойности за 2015 г. са индексирани с годишния темп на инфлация по данни на НСИ.

Административните и контролните мерки, както и забраните включват богат набор от мерки, попадащи в обхвата на работата на Басейновата дирекция, МОСВ, МЗХ, ИАОС, РИОСВ, ИАРА и др. Тези дейности включват: издаване, преразглеждане, изменение и отнемане на разрешителни; включване на различни клаузи в разрешителните; определяне и заплащане на различни такси; съставяне на различни справки, доклади и т.н.; извършване на мониторинг и оценка на различни дейности в обхвата на правомощията на Басейновата дирекция; различни видове забрани; различни видове проучвания, набиране на информация, картиране, определяне на зони и др.; промени в нормативната уредба и прилагане на съответните документи; осъществяване на различни контролни дейности и др. Поради спецификата си, тези дейности не следва да бъдат остойностявани и като стойност срещу тези мерки е записано „неприложимо“. Същият подход е приложен при остойностяването на ПоМ за ПУРБ 2016-2021 г.

Групата на **другите мерки и проучванията** включва разнообразен набор от мерки, чието изпълнение потенциално ще бъде резултат от усилията както на БД, така и да други лица, като напр. изпълнители на консултантски задачи, частни инвеститори (например ВЕЦ), земеделски производители, собственици и оператори на съоръжения, титуляри на разрешителни и др. Поради спецификата им, част от мерките в тази група също не могат да се остойностят и като стойност срещу тези мерки е записано „неприложимо“. При останалата част от мерките в тази група е възможно остойностяване, като са следвани описаните стъпки при остойностяване на инвестиционните мерки – наличие на проект и остойностяване на база количествени измерители и единични цени.

Инвестиционният анализ включва определянето на източниците за финансиране на мерките, включени в ПоМ, както и определяне на размера на финансирането по всеки източник. Съвкупните разходи за ПоМ са представени в **Таблица 7.6.1.1.**

Таблица 7.6.1.1 Съвкупни разходи за ПОМ на ПУРБ 2022-2027 г. на ДРБУ (лв.)

	ВСИЧКО	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Инвестиционни разходи - Основни мерки	1 793 958 722	65 414 046	62 175 451	15 125 691	323 866 062	544 398 109	782 979 363
Инвестиционни разходи - Допълнителни мерки	28 494 509	0	0	117 000	13 796 604	7 465 453	7 115 453
Оперативни разходи - Основни мерки	1 653 890	0	121	248	248	826 627	826 646
ВСИЧКО	1 824 107 121	65 414 046	62 175 572	15 242 939	337 662 914	552 690 189	790 921 462

Първата стъпка в инвестиционния анализ е извършване на анализ на макро-поносимостта на общите разходи за ПОМ за населението и трите икономически сектора – индустрия, селско стопанство и услуги. За целта са използвани:

- Прогнозите за БДС в индустрията, селското стопанство и услугите в ДРБУ за периода 2022-2027 г. – реалистичен сценарий (изготвен от МБВР).
- Демографска прогноза за ДРБУ за периода 2022-2027 г. – реалистичен сценарий (изготвена от МБВР).
- Прогнозата за общия годишен доход на 1 домакинство в ДРБУ за периода 2022-2027 г. (изготвена от МБВР). Въз основа на данни от Преброяването на населението в Република България – 2021 г. е изчислен среден размер на 1 домакинство в страната – 2,25 души, след което е изчислен прогнозен годишен доход на член от домакинството в ДРБУ. На базата на прогнозния брой на населението в ДРБУ и прогнозния размер на дохода на член от домакинството е изчислен сумарен прогнозен доход на домакинствата в ДРБУ за периода 2022-2027 г.

Границата на поносимостта за населението и трите икономически сектора е определена въз основа на Доклад „Оценка на финансовите и бюджетните последици от ПОМ на ПУРБ за Дунавски район“, изготвен в рамките на Проект „Икономически анализ на водоползването за периода 2008-2012 г. и прогнози до 2021 г.“ и приет от МОСВ. Този доклад определя следните тавани на поносимост за населението и трите икономически сектора по отношение заплащането на водни услуги (с изключване на услугата обществено водоснабдяване), които водят до подобряване състоянието на водните тела. Тези тавани на поносимост са както следва:

- Домакинства – 0,33%
- Индустрия – 0,16%
- Селско стопанство – 0,05%
- Услуги - 0,02%

Максималният размер на средствата, които домакинствата и трите икономически сектора могат да насочат за финансиране на мерките от ПОМ, е представен в **Таблица 7.6.1.2.**

Таблица 7.6.1.2. Максимален размер на средства, които всеки сектор може да отдели за финансиране на ПОМ на ПУРБ 2022-2027 на ДРБУ (лв.)

	ВСИЧКО	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Домакинства	735 566 749	104 953 013	111 772 468	118 788 055	125 981 674	133 307 677	140 763 862
Индустрия	145 484 800	21 827 200	22 795 200	23 763 200	24 731 200	25 699 200	26 668 800
Селско стопанство	6 096 500	972 500	989 500	1 007 000	1 024 500	1 042 500	1 060 500
Услуги	60 945 000	9 225 000	9 597 600	9 970 200	10 342 800	10 715 400	11 094 000
ВСИЧКО	948 093 049	136 977 713	145 154 768	153 528 455	162 080 174	170 764 777	179 587 162

Изчисленията показват, че домакинствата и трите икономически сектора могат да финансират максимум до 53% от общия размер на предвидените в ПоМ основни мерки и максимум до 52% от всички мерки в ПоМ.

Основните мерки са задължителни за изпълнение съгласно законодателството на Общността в областта на опазване на водите (например Директива 91/271/ЕС) и за целта се предвиждат разнообразни източници на финансиране. Допълнителните мерки, попадащи в обхвата на правомощията на съответните институции – МОСВ, МЗХ, БД, РИОСВ, ИАРА и др., ще се изпълняват регулярно в рамките на годишното финансиране по линия на държавния бюджет (тези мерки не са остойностени). Допълнителните мерки, които имат инвестиционен характер и които са остойностени в ПОМ, са разпределени за изпълнение във втората половина на времевия период. Източниците на финансиране на инвестиционните мерки са представени в **Таблица 7.6.1.3.**

Таблица 7.6.1.4 Финансиране на инвестициите на ПоМ на ПУРБ 2022-2027 на ДРБУ (лв.)

Източници	Стойност (лв.)	Структура (%)
ОПОС - БФП	615 449 783,05	33,8%
ОПОС - съфинансиране от бенефициентите	118 342 615,98	6,5%
ПВУ-БФП	38 503 710,61	2,1%
ПВУ - съфинансиране от бенефициентите	11 915 259,72	0,7%
Държавен бюджет	451 897 223,14	24,8%
Друго/собствено финансиране (собствени средства на бенефициентите, банкови заеми, финансови инструменти)	581 659 368,14	31,9%

Източници	Стойност (лв.)	Структура (%)
ПУДООС	4 685 270,48	0,3%
ВСИЧКО	1 822 453 231	100,0%

Разпределението на финансирането е направено въз основа на следните допускания:

- Финансирането за 2022 и 2023 г. почива на информация за реално изплатени средства по инвестиционни проекти от съответните източници на финансиране, както следва:

✓ Проекти, финансирани по линия на ОПОС 2014-2020 г. – средствата са разпределени въз основа на информация, предоставена от УО на ОПОС и информация от ИСУН. Тъй като по правило това са големи интегрирани проекти, които включват изграждане/рехабилитация на инфраструктура свързана с магистрални водопроводи, водоснабдителна мрежа, канализационна мрежа и ПСОВ, е извършен допълнителен анализ с цел да се извлече информация само за разходите, свързани с конкретната мярка. Съотношението на БФП и съфинансирането от страна на бенефициентите за всяка мярка е различно и зависи от съотношението за конкретния проект, което от своя страна е определено въз основа на анализ разходи-ползи.

✓ Проекти, финансирани по линия на ПВУ. Тези проекти се реализират в рамките на проект, изпълняван от Български ВиК Холдинг ЕАД в конкретни общини от следните области: Бургас, Варна, Добрич, Кърджали, Пловдив, Силистра, Сливен, Смолян, София, Стара Загора и Ямбол. Разходите за всяка отделна мярка са определени въз основа на информация от УО на ОПОС. Съотношението на БФП и съфинансирането от страна на бенефициентите за всяка мярка е различно и зависи от съотношението за конкретния проект, изпълняван в дадената административна област.

✓ Проекти, финансирани от ПУДООС. Тези проекти са реализирани с финансиране от ПУДООС през 2022 и 2023 г. по линия на политиката в областта на управлението на водите, като информацията за разходите е взета от годишните доклади на предприятието за съответните години.

- Финансирането за 2024, 2025, 2026 и 2027 г. е определено въз основа на индикативните срокове за стартиране и завършване на съответните проекти, съгласно информация от ОПОС, ИСУН и Доклада по чл.17 на Директива 91/271/ЕС за пречистване на градските отпадъчни води.

Финансирането на мерките от плановите документи ще се осигурява ежегодно в рамките на утвърдените разходи по бюджетите на отговорните институции, както и чрез финансиране по програми на Европейския съюз и други програми.

7.6.2. Институционален анализ на програмата от мерки

Отговорните институции за изпълнението на мерките, насочени към подобряване на екологичното състояние на повърхностните и подземните води в рамките на ПУРБ за периода 2022-2027 г. могат да се групират както следва (**Таблица 7.6.2**). Подробна информация относно прилагащите органи по отделни мерки и действията към тях е представена в Програмите от мерки към т. 7.2 от настоящия раздел.

Таблица 7.6.2 Институционален анализ на Програмата от мерки в ДРБУ

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
1	Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води	Градски отпадъчни води	1. Изграждане, реконструкция или модернизация на ПСОВ за агломерации с над 2 000 е.ж.; 10. Изпълнение на проекти за изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система на агломерации с над 2000 е ж.; 11. Изграждане на връзка на канализационна мрежа с ПСОВ, за агломерации с над 2 000 е.ж.; 4. Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж.; 7.Изграждане на 3-то стъпало на ПСОВ за отстраняване на азот и фосфор и др.	Общини и ВиК
2	Намаляване на замърсяването с хранителни елементи от земеделието	Дифузно замърсяване	1.Контрол на изпълнението на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници; 2. Прилагане на Националните стандарти за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние от подпомаганите фермери и при изпълнение на проекти по ПРСР);3. Подобряване на информираността на заинтересованите страни в селското стопанство относно изискванията за постигане на добро състояние на водите; 3. Спазване на изискванията за оползотворяване на утайките от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води при употребата им в земеделието и др.	МЗХ, БД; земеделски стопани; общини

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
3	Намаляване на замърсяването с пестициди от земеделието	Дифузно замърсяване	<i>Опазване на водите от замърсяване с препарати за растителна защита: забрана за употреба на ПРЗ извън обхвата на разрешената употреба или в доза, която надвишава максималната разрешена доза на единица площ; забрана за внос, въвеждане, пускане на пазара, търговия, преупаковане и употребата на неразрешени или негодни продукти за растителна защита; забрана за употреба на ПРЗ от професионална категория на употреба върху зони за защита, определени в Закона за водите, или други площи, определени със заповед на МОСВ и др.</i>	БД, МОСВ, МЗХ
4	Възстановяване на замърсени зони (замърсяване по исторически причини, включително седименти, подземни води, почви)	Дифузно замърсяване	<i>1. Разработване и изпълнение на програми за ограничаване на замърсяването от минали дейности; 2. Рекултивация на замърсени терени от минна дейност и др.</i>	Собственик или оператор на съоръжението
5	Подобряване на надлъжната непрекъснатост (напр. създаване на рибни проходи, разрушаване на стари бентове)	Хидроморфология	<i>1. Изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката (рибни проходи, байпаси и др.); 8. Разрушаване на бентове и прагове за осигуряване миграцията на рибите; 9. Реконструкция на бентове/прагове (чрез намаляване на височината или дължината им) за осигуряване миграцията на рибите; 15. При изграждане на съоръжения за осигуряване на непрекъснатостта на реката (рибни проходи, байпаси и др.) да се използват най-добри практики за осигуряване на максимална ефективност и минимизиране на въздействията; 3. Оценка на въздействието на всички миграционни бариери по речен басейн, включително оценка на състоянието на същите; 4. Забрана за изграждане на прагове, баражи, водовземания и др. съоръжения препречващи изцяло речното корито; 6. Разработване и приемане</i>	Собственик или оператор на съоръжението; БД; МОСВ;

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
			<i>на наредба за рибните проходи и др</i>	
6	Подобряване на хидроморфологичните условия на водните тела (напр. възстановяване на реки, подобряване на крайбрежни райони, премахване на твърди насипи, възстановяване на връзката между реки и заливни равнини, подобряване на хидроморфологичното състояние на преходни и крайбрежни води и т.н.)	Хидроморфология	<p>1. Недопускане на нови негативни промени в хидроморфологичния режим (причинени от ВЕЦ, изземване на наносни отложения от язовири, нови водовземания и др.) във водните тела определени като или попадащи в зони за защитана водите; 10. Забрана за нарушаването на естественото състояние на леглата, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици, с изключение на дейности за осигуряване на енергийната сигурност, удълбочаване на фарватера и коригиране на речното корито за осигуряване/подобряване на безопасно корабоплаване в общия българо-румънски участък на р.Дунав и при дейности за защита от наводнения, както и други дейности съобразени с действащото законодателство; 11. Прилагане на типово специфични мерки насочени към постигане на ДЕП, съгласно Наредба № Н-4 от 14 септември 2012 г. за характеризирание на повърхностните води; 2. Затревителни и залесителни мероприятия; 5. Биологично укрепване; 7. Залесяване на бреговете и заливаемите тераси с подходящи дървесни видове; 8.Забрана за сечи на естествена крайбрежна растителност; 3. Премахване на корекции на реки и др.</p>	БД, МОСВ, РИОСВ; МЗХ; Общини; собственик; водоползватели

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
7	Подобряване на режима на оттока и/или определяне на екологичен отток.	Контрол върху водовземането	14.Забрана за издаване на разрешителни за водовземане за ВЕЦ в зоните определени за отдих и воден спорт; 2.Забрана за издаване на разрешителни за водовземане за ВЕЦ в зоните определени за отдих и воден спорт; 15.Забрана за изменение и продължаване на разрешителни за изземване на наносни отложения в речни участъци на водните тела или части от тях, попадащи в защитените зони. Изключение от забраната е допустимо само по отношение на участъците, за които по чл. 140, ал. 6 от Закона за водите е установена необходимост от изземване и за поддържане на фарватера на р. Дунав; 1.Осигуряване на водни количества във връзка с постигане на БПС на предмета на опазване в защитените зони от Натура 2000; 11.Приемане и валидиране на методика за определяне на екологичния отток; 4.Осигуряване на минимално-допустимия отток в реките след съоръжения за водовземане или регулиране на оттока; 3.Оценка на натиска върху количеството на повърхностните води чрез балансов метод и др.	БД; МОСВ; Собственик или оператор на съоръжението
8	Ефективност на ползването на вода, технически мерки за напояване, промишленост, енергетика и домакинства	Ефективно използване на водите	1. Въвеждане на водоспестяващи технологии и обратно водоснабдяване; 6. Популяризиране на методите за пестеливо използване на водата; 7.Прогнозиране на нуждите от вода за напояване; 1.Изграждане на нови водопроводи и елементи от водоснабдителната система за питейно-битово водоснабдяване; 2. Реконструкция на водопреносната система за обществено питейно-битово водоснабдяване; 7. Реконструиране и възстановяване на помпени станции и деривации по р.Дунав и другите реки в страната за напояване; 8.Изграждане на нова хидромелиоративна инфраструктура; 1. Монтиране/изграждане на устройства за измерване на ползваните водни количества; 1.Провеждане на кампании за насърчаване използването на методи в напояването, намаляващи разхода на вода и др.	МОСВ, Общини, ВиК; МЗХ, МОСВ; собственик или оператор

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
9	Мерки от ценовата политика за прилагане на възстановяването на разходите за водни услуги от домакинствата	Възстановяване на разходите за водни услуги	1. Постигане на степен на възстановяване на разходите за водни услуги в селското стопанство 96 %; 2. Постигане на степен на възстановяване на разходите за водни услуги в индустрията 53 %; 3. Постигане на степен на възстановяване на разходите за водни услуги за домакинствата 54 %; 4. Постигане на степен на възстановяване на разходите за водни услуги за производство на електроенергия чрез ВЕЦ 30 %; 5. Постигане на степен на възстановяване на разходите за водни услуги за други услуги 63 %	МОСВ
13	Мерки за опазване на питейната вода (напр. определяне на охранителни зони, буферни зони и т.н.)	Подобряване на управлението	1.Актуализация на законодателството, свързана с определяне на санитарно - охранителни зони (СОЗ); 2.Контрол на ограниченията и забраните в границите на СОЗ и зоните за защита на питейни води; 3.Определяне на СОЗ около съоръженията за ПБВ съгласно действащото законодателство; 4. Спазване на забрани и ограничения в СОЗ съгласно заповедта за определяне на зоната; 5.Забрана за издаване на нови разрешителни за МВЕЦ на водопровод за питейно-битово водоснабдяване след ПСПВ и др.	МОСВ; БД

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
14	Научноизследователска дейност, подобряване на базата от знания за намаляване на несигурността	Хидроморфология	1.Изпълнение на програма за мониторинг на есетрови риби в р.Дунав; 2. Проучване влиянието на дифузното замъряване от селско- и/или горско стопанство; 3. Проучване за ерозия на брегове и дъно; 4.Избор и прилагане на подходящ модел за количествена оценка на въздействието от идентифицирания натиск от дифузни източници; 5. Проучване разпространението на инвазивни биологични видове и тяхното въздействие върху екологичното състояние (потенциал) на водните тела и природозащитния статус на защитените зони по Natura 2000; 6. Събиране и картиране на информация за нерегламентирани сметища и зауствания в общините; 7. Разработване на система за пространствено организиране, поддържане и предоставяне на информацията за натиска от селскостопански източници (ГИС базирана информация); 8. Създаване на информационна система за препаратите за растителна защита - производство/ внос, състав, количество, място на прилагане, вид и внесено количество; 9. Събиране на актуална информация за местоположението и текущото състояние на складове за пестициди и др.	БД; МОСВ; СМЗХ;МЗ
15	Мерки за поетапно прекратяване на емисиите, заустванията и загубите от приоритетни опасни вещества или за намаляване	Приоритетни вещества в повърхностни води	1.Намаляване и предотвратяване на замърсяването с устойчиви органични замърсители/приоритетни вещества - разработване на методи за анализ; инвентаризация на индустриални химикали; обезвреждане на забранени, негодни за употреба и с изтекъл срок на годност пестициди); 2. Контрол на количеството и качеството на производствените отпадъчни води, зауствани в канализационните системи на населените места и др.	БД; МОСВ; ВиК; МЗХ;РИОСВ;ИАОС

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
	на емисиите, заустванията и загубите от приоритетни вещества			
16	Модернизиран е или подобрения на пречиствателни станции за промишлени отпадъчни води (включително от земеделски стопанства)	КПКЗ	<p>Въвеждане на условия за извършване на проучвателен мониторинг (скрининг) на приоритетни вещества и специфични замърсители в отпадъчните води при издаване, изменение и/или продължаване на срока на разрешителни за заустване на отпадъчни води; Въвеждане на по-строги ИЕО в разрешителните за заустване на отпадъчни води, съобразно състоянието на водното тяло ;</p> <p>Въвеждане на по-строги ИЕО в разрешителните за заустване на отпадъчни води, съобразно състоянието на водното тяло; Преразглеждане на разрешителни за заустване на отпадъчни води и въвеждане на по-строги ИЕО и условия за извършване на собствен мониторинг (скрининг) на приоритетни вещества и специфични замърсители; Преразглеждане на разрешителни за заустване на отпадъчни води и въвеждане на по-строги ИЕО и условия за извършване на собствен мониторинг (скрининг) на приоритетни вещества и специфични замърсители; Скрининг на отпадъчните води от обекти с комплексни разрешителни за наличие на приоритетни вещества и специфични замърсители; "1.Изменение или прекратяване на разрешителни за заустване на производствени отпадъчни води, в резултат от преразглеждането им; 2.Изменение или прекратяване на разрешителни за заустване на отпадъчни води от селскостопански обекти, в резултат от преразглеждането им; 1.Преразглеждане на комплексно разрешително за земеделско стопанство и промяна на емисионните ограничения за достигане/запазване на доброто състояние на водното тяло</p>	БД; МОСВ;ИАОС; Собственик или оператор

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
17	Мерки за намаляване на седиментите от почвената ерозия и повърхностния отток	Хидроморфология	8.Забрана за сечи на естествена крайбрежна растителност; 5. Проучване за ерозия на брегове и дъно; Възстановяване и защита на речните брегове и речното корито от ерозия; 12.Забрана за извеждане на голи сечи в райони отстоящи на по-малко от 50 м от водни обекти, с изключение в тополовите, върбовите и нискостеблените гори; 10.Развитие и прилагане на поясно земеделие и сеитбообращение (редуването на различни култури в пояси с различна гъстота на засяване, различен срок на засяване, различна технология на отглеждане с цел усилване на противоерозионен ефект в засегнати водосбори и др.	МЗХ, МОСВ
18	Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от инвазивни чужди видове или внесени заболявания	Други превантивни мерки	1.Осъществяване на мерки за борба срещу инвазивни видове; 2.Зарибяване на язовирите, в които е установено наличие на мида "зебра" (<i>Dreissena polymorpha</i>) с черен амур с цел ограничаване щетите върху водната екосистема и хидротехническите съоръжения	МОСВ

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
19	Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от почивни дейности, включително любителски риболов	Други превантивни мерки	1.Забрана за любителския риболов в зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми, когато количеството вода в тях е под минимално допустимия отток; 2.Забрана за стопанския и любителския риболов в зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми с уреди, средства, принадлежности и приспособления, съгласно изискванията на ЗРА и др.	МЗХ, ИАРА
20	Мерки за недопускане или контрол на неблагоприятните въздействия от риболова и други видове експлоатация/отстраняване на животни и растения	Други превантивни мерки	2.Актуализация на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми, съгласно действащата заповед, издадена на основание чл. 3, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗРА; 5.Забрана за стопанския риболов в българския участък на р. Дунав с всякакъв вид риболовни уреди и средства, съгласно изискванията на ЗРА ; 6.Забрана за улов, пренасяне, превозване и продажба на риба и други водни организми от зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми с размери, по-малки от минимално допустимите, съгласно изискванията на ЗБА	ИАГ; ИАРА; БД
21	Мерки за недопускане или контрол на замърсяването от урбанизирани зони, транспорт	Пряко отвеждане на замърсители в подземните води	1.Оборудване на съоръженията за инжектиране/реинжектиране в подземни води със стационарно монтирани в съоръжението нивомерни устройства и водомерни устройства; 1.Класифициране на предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал по отношение на водите; 1. Осигуряване на подходящи условия за съхранение на опасни отпадъци при които не се допуска замърсяване на подземни и повърхностни води; 2. Закриване и рекултивация на	БД;МОСВ;РИОСВ;Общини;ИАОС; Собственик или оператор

Код КТМ	КТМ	Тип на мярката, когато е определена като основна	Действия	Отговорни институции
	и изградена инфраструктура		депа за производствени отпадъци; 3. Депониране на производствени отпадъци в съответствие с изискванията за третиране на отпадъци; 4. Програми за ликвидиране на стари промишлени замърсявания и др.	
23	Мерки за естествено задържане на води	Други значителни неблагоприятни и въздействия	1. Изграждане на съоръжения за естествено задържане на водата (заливни равнини и др.); 2. Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; 3. Осигуряване на водни количества на места където са съществували влажни зони и които в момента са с нарушен воден режим в следствие на изграждане на диги и отводнителни канали при нарушена хидравлична връзка от корекция/андигиране на река; 4. Повишаване на водното ниво с цел разширяване на съществуващи или възстановени влажни зони (блата, езера и др.); 5. Създаване на зелена инфраструктура, на зони за отдих и други услуги на хората чрез естествено или изкуствено водозадържане; 6. Създаване и възстановяване на влажни зони; 7. Възстановяване на меандри и ръкави; 1. Оводняване на влажни зони и др.	МОСВ; Общини; Области; Собственик или оператор
24	Адаптиране към изменението на климата	Други значителни неблагоприятни и въздействия	1. Намяляване на потреблението на вода; 2. Обезпечаване на производствените процеси с необходимото количество вода за работа в условия на продължителни засушавания; 3. Повишаване на влагозадържането в СОЗ в условия на продължителни засушавания; 4. Повишаване на достоверността на оценката на екологичното състояние на повърхностните води и на количественото състояние на подземните води в условия на климатични изменения; 5. Разработване и изпълнение на План за управление на суши; 6. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние на повърхностните води и количественото състояние на подземните води в резултат от изменението на климата, в процеса на издаване на разрешителни; и др.	МОСВ; МЗХ; БД; ВиК; Общини; Собственик

7.6.3. Анализ на икономическата ефективност на програмата от мерки

В рамките на Проект „Икономически анализ на водоползването за периода 2008-2012 г. и прогнози до 2021 г.“, изпълнен в периода 2014 –2015 г., е разработена *Методология за извършване на анализ на ефективността на разходите на мерки/комбинации от мерки и оценка на прекомерността на разходите въз основа на оценка на поносимостта и анализ разходи-ползи*, която е приета от МОСВ.

Съгласно тази методология анализът на ефективността на разходите се използва за избор на най-ефективните по отношение на разходите мерки/комбинации от мерки, които могат да се приложат за преодоляване на несъответствията между текущото екологично състояние на дадено водно тяло и заложените цели за постигане на добро екологично състояние. Анализът на ефективността на разходите се прилага за оценка на мерки, които чрез различни по размер разходи постигат еднакъв резултат.

Съществуват изключения, при които анализ на ефективността на разходите в смисъла на РДВ не се изготвя , като:

- Проблеми, за които се прилагат задължителни мерки (основни), съгласно законодателството на Общността в областта на опазване на водите (напр. Директива 91/271/ЕС)
- Проблеми, които са в резултат от натиск на един потребител и вече има определени действия за разрешаването им
- Проблеми, които ще се разрешат с вече одобрени мерки
- Други проблеми, които не се смятат за достатъчно съществени, за да оправдаят времето и средствата, които са необходими за разработването на анализ на ефективността на разходите.

Анализът на предложената ПоМ за ПУРБ 2022-2027 г. показва, че за всяко водно тяло са предвидени различни основни мерки, които са задължителни за прилагане и попадат в обхвата на изключенията за прилагане на анализа на ефективността на разходите. В допълнение към това всяка една от тези мерки няма алтернатива, което е основното предназначение на анализа на ефективността на разходите – да оцени две или повече алтернативи за постигане на добро екологично състояние и да избере най-ефективната от тях. В ПоМ има водни тела, при които има повече от една основна мярка, но нито една от тях не може сама да постигне добро екологично състояние, а е необходимо те да бъдат приложени в комбинация. Посоченото дава основание да се направи заключението, че не е необходимо се прави анализ на ефективността на разходите.